ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)
της 13ης Ιουλίου 2004*

Στην υπόθεση C-262/02,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον H. van Lier, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

υποστηριζόμενη από το

Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, εκπροσωπούμενο από τον K. Manji, επικουρούμενο από τον K. Beal, barrister,

παρεμβαίνον,

κατά

Γαλλικής Δημοκρατίας, εκπροσωπούμενης από τον G. de Bergues και την R. Loosli-Surrans,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

που έχει ως αντικείμενο να αναγνωρισθεί ότι η Γαλλική Δημοκρατία, εξαρτώντας την εκ μέρους γαλλικών τηλεοπτικών σταθμών μετάδοση στη Γαλλία αθλητικών εκδηλώσεων που πραγματοποιούνται σε άλλα κράτη μέλη από την προηγούμενη αφαίρεση των διαφημίσεων οινοπνευματωδών ποτών, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 59 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 49 ΕΚ),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους B. Σκουρή, Πρόεδρο, P. Jann (εισηγητή), A. Rosas, C. Gulmann, J.-P. Puissochet και J. N. Cunha Rodrigues, προέδρους τμήματος, R. Schintgen, S. von Bahr και R. Silva de Lapuerta, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: A. Tizzano,
γραμματέας: M. Múgica Arzamendi, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις αγορεύσεις των διαδίκων κατά τη συνεδρίαση της 25ης Νοεμβρίου 2003, της Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τους H.van Lier και W. Wils, της Γαλλικής Δημοκρατίας, εκπροσωπούμενης από τον G. de Bergues και την R. Loosli-Surrans, και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, εκπροσωπούμενου από τον K. Manji, επικουρούμενο από τον P. Harris, barrister,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 11ης Μαρτίου 2004,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 16 Ιουλίου 2002, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων άσκησε, δυνάμει του άρθρου 226 ΕΚ, προσφυγή, με την οποία ζητεί να αναγνωρισθεί ότι η Γαλλική Δημοκρατία, εξαρτώντας την εκ μέρους γαλλικών τηλεοπτικών σταθμών μετάδοση στη Γαλλία αθλητικών εκδηλώσεων που πραγματοποιούνται σε άλλα κράτη μέλη από την προηγούμενη αφαίρεση των διαφημίσεων οινοπνευματωδών ποτών, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 59 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 49 ΕΚ).

Το νομικό πλαίσιο

Οι ουσιαστικοί κανόνες

2 Ο νόμος 91-32, της 10ης Ιανουαρίου 1991, περί καταπολεμήσεως του καπνίσματος και του αλκοολισμού, καλούμενος νόμος Evin (JORF [Επίσημη Εφημερίδα της Γαλλικής Δημοκρατίας] της 12ης Ιανουαρίου 1991, σ. 615, στο εξής: νόμος Evin), τροποποίησε, μεταξύ άλλων, τα άρθρα L. 17 έως L. 21 του code des débits de boissons [κώδικα περί καταστημάτων πωλήσεως οινοπνευματωδών ποτών], τα οποία απαγορεύουν τη διαφήμιση ορισμένων οινοπνευματωδών ποτών, ήτοι των ποτών με περιεκτικότητα οινοπνεύματος άνω του 1,2°.

3 Κατά τις εν λόγω διατάξεις, απαγορεύεται η άμεση ή έμμεση τηλεοπτική διαφήμιση οινοπνευματωδών ποτών, απαγόρευση η οποία επιβάλλεται και από το άρθρο 8 του διατάγματος 92-280, της 27ης Μαρτίου 1992, το οποίο εκδόθηκε για την εφαρμογή του άρθρου 27 του νόμου της 30ής Σεπτεμβρίου 1986, περί ελευθερίας της επικοινωνίας και περί καθορισμού των γενικών αρχών σχετικά με το καθεστώς που ισχύει για τη διαφήμιση και τη χορηγία (JORF της 28ης Μαρτίου 1992, σ. 4313).

4 Η γαλλική κανονιστική ρύθμιση επιτρέπει, αντιθέτως, άλλες μορφές διαφημίσεως. Επί παραδείγματι, επιτρέπεται η διαφήμιση οινοπνευματωδών ποτών σε έντυπα, στο ραδιόφωνο (σε συγκεκριμένες ώρες) ή υπό τη μορφή αφισών και επιγραφών, συμπεριλαμβανομένων των διαφημιστικών πινακίδων που είναι τοποθετημένες στις αθλητικές εγκαταστάσεις, κ.λπ.

5 Κατά το γαλλικό ποινικό δίκαιο, η παράβαση των διατάξεων του νόμου Evin αποτελεί «πλημμέλημα».

Οι δικονομικοί κανόνες

6 Κατά το άρθρο 42, πρώτο εδάφιο, του νόμου 86-1067, της 30ής Σεπτεμβρίου 1986, περί της ελευθερίας της επικοινωνίας, καλούμενου νόμου Léotard (JORF της 1ης Οκτωβρίου 1986, σ. 11755), απόκειται στο Conseil supérieur de l'audiovisuel [ανώτατο ραδιοτηλεοπτικό συμβούλιο] (στο εξής: CSA) να μεριμνά για την εφαρμογή του νόμου Evin. Στο πλαίσιο αυτό, το CSA μπορεί να οχλεί τους τηλεοπτικούς φορείς να τηρούν τις υποχρεώσεις τους και, σε περίπτωση μη συμμορφώσεώς τους προς τις επιταγές του εν λόγω νόμου, να τους επιβάλλει διοικητικές κυρώσεις. Επιπλέον, το CSA μπορεί να υποβάλλει μηνύσεις ενώπιον του procureur de la République [εισαγγελικής αρχής] για τις παραβάσεις που διαπράττουν οι τηλεοπτικοί φορείς.

Τα μέτρα εφαρμογής

7 Το 1995, οι γαλλικές αρχές, ήτοι το CSA και το ministère de la Jeunesse et des Sports [υπουργείο νέας γενιάς και αθλητισμού], και οι γαλλικοί τηλεοπτικοί σταθμοί επεξεργάσθηκαν έναν «κώδικα δεοντολογίας», ο οποίος δημοσιεύθηκε στο *Bulletin officiel du ministère de la Jeunesse et des Sports*, σχετικά με την ερμηνεία των διατάξεων του νόμου Evin όσον αφορά την εφαρμογή τους επί της τηλεοπτικής μεταδόσεως αθλητικών εκδηλώσεων που πραγματοποιούνται στο εξωτερικό (ήτοι, επί των απευθείας μεταδόσεων ή των αναμεταδόσεων), κατά τη διάρκεια των οποίων εμφανίζονται εικόνες διαφημίσεων οινοπνευματωδών ποτών, λόγου χάρη σε διαφημιστικές πινακίδες ή στις στολές των αθλητών, οι οποίες μπορούν, συνεπώς, να συνεπάγονται έμμεση τηλεοπτική διαφήμιση οινοπνευματωδών ποτών κατά την έννοια του εν λόγω νόμου.

8 Κατά τον κώδικα δεοντολογίας, ο οποίος δεν είναι νομικώς δεσμευτικός, ως προς τις διμερείς διεθνείς εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται στο εξωτερικό και, κατά τον κώδικα, καλούνται «λοιπές εκδηλώσεις», οι γαλλικοί τηλεοπτικοί φορείς καθώς και κάθε άλλος φορέας που υπόκειται στον γαλλικό νόμο (στο εξής, ομού: γαλλικοί τηλεοπτικοί φορείς), οι οποίοι δεν ελέγχουν τις συνθήκες της συγκεκριμένης λήψεως, οφείλουν να χρησιμοποιούν κάθε διαθέσιμο μέσο προκειμένου να αποτρέπουν την εμφάνιση επί οθόνης εμπορικών σημάτων οινοπνευματωδών ποτών. Συγκεκριμένα, κατά τον χρόνο αποκτήσεως των δικαιωμάτων μεταδόσεως, οι γαλλικοί τηλεοπτικοί φορείς οφείλουν να ενημερώνουν τους ξένους φορείς για τις επιταγές της γαλλικής νομοθεσίας και για τις διατάξεις του εν λόγω κώδικα. Ομοίως, οι ίδιοι οφείλουν να ενημερώνονται από τους κατόχους των δικαιωμάτων αναμεταδόσεως, ανάλογα με τις οικονομικές τους δυνατότητες και πριν από τη μετάδοση της αθλητικής εκδηλώσεως, για τις διαφημιστικές πινακίδες που θα τοποθετηθούν στον χώρο των εκδηλώσεων. Τέλος, οι γαλλικοί τηλεοπτικοί φορείς οφείλουν να χρησιμοποιούν όλα τα διαθέσιμα τεχνικά μέσα προκειμένου να προλαμβάνουν την εμφάνιση επί οθόνης εικόνων διαφημιστικών πινακίδων οινοπνευματωδών ποτών.

9 Αντιθέτως, όσον αφορά τις πολυμερείς διεθνείς εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται στο εξωτερικό, δεν μπορεί να προσαφθεί στους γαλλικούς τηλεοπτικούς φορείς ανεκτικότητα ως προς τις διαφημίσεις που εμφανίζονται επί οθόνης, καθόσον πρόκειται για εικόνες των οποίων δεν ελέγχουν τις συνθήκες λήψεως.

10 Κατά το ισχύσαν επί της παρούσας διαφοράς κείμενό του, ο κώδικας δεοντολογίας όριζε ως πολυμερείς διεθνείς εκδηλώσεις τις εκδηλώσεις που «μεταδίδονται σε μεγάλο αριθμό χωρών και δεν μπορεί, ως εκ τούτου, να θεωρηθεί ότι απευθύνονται κυρίως στο γαλλικό κοινό». Ως διμερείς διεθνείς εκδηλώσεις ορίζονταν «οι πραγματοποιούμενες στο εξωτερικό εκδηλώσεις, πλην των εκδηλώσεων που εμπίπτουν στην προηγούμενη περίπτωση, των οποίων η αναμετάδοση απευθύνεται ειδικά στο γαλλικό κοινό».

11 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι, πέραν της καταρτίσεως του κώδικα δεοντολογίας, το CSA απηύθυνε συστάσεις προς τους γαλλικούς τηλεοπτικούς φορείς, επισημαίνοντάς τους ότι πρέπει να απαιτούν την αφαίρεση των πινακίδων που διαφημίζουν οινοπνευματώδη ποτά, ειδάλλως να αρνούνται την αναμετάδοση της εκδηλώσεως. Σε μία τουλάχιστον περίπτωση, το εν λόγω συμβούλιο προέβη στην υποβολή μηνύσεως ενώπιον του procureur de la République, προκειμένου αυτός να ασκήσει ποινική δίωξη κατά συγκεκριμένου τηλεοπτικού φορέα. Πάντως, από της καταρτίσεως του εν λόγω κώδικα, το CSA επενέβη μόνο σε μία περίπτωση, τον Οκτώβριο του 1996, στρεφόμενο κατά ενός τέτοιου τηλεοπτικού φορέα.

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

12 Η Επιτροπή, αφού κάλεσε τη Γαλλική Δημοκρατία να υποβάλει τις παρατηρήσεις της, απηύθυνε, με έγγραφο της 21ης Νοεμβρίου 1996, αιτιολογημένη γνώμη, με την οποία επισήμανε στο εν λόγω κράτος μέλος ότι έκρινε ότι η απαγόρευση της τηλεοπτικής διαφημίσεως οινοπνευματωδών ποτών που διατίθενται στη γαλλική αγορά, καθ' ό μέτρο αφορά την έμμεση τηλεοπτική διαφήμιση που συνίσταται στην εμφάνιση επί οθόνης, κατά την αναμετάδοση διμερών διεθνών αθλητικών εκδηλώσεων που πραγματοποιούνται σε άλλα κράτη μέλη, εικόνων διαφημιστικών πινακίδων που είναι τοποθετημένες στους χώρους αυτών των εκδηλώσεων, ήταν αντίθετη προς την αρχή της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών. Η Επιτροπή κάλεσε, επίσης, το εν λόγω κράτος μέλος να λάβει τα μέτρα που απαιτούνται για τη συμμόρφωσή του προς την αιτιολογημένη αυτή γνώμη εντός προθεσμίας δύο μηνών από της κοινοποιήσεώς της.

13 Οι εκπρόσωποι της Επιτροπής με τις γαλλικές αρχές συνεχίσθηκαν και οι γαλλικές αρχές προέβησαν σε διάφορες τροποποιήσεις του κώδικα δεοντολογίας.

14 Εντούτοις, η Επιτροπή, έχοντας διαπιστώσει ότι κατά την εφαρμογή του νόμου Evin ανέκυπταν πρακτικά προβλήματα τα οποία δεν μπορούσαν να αντιμετωπισθούν με τις τροποποιήσεις των γαλλικών αρχών, αποφάσισε να ασκήσει την παρούσα προσφυγή λόγω παραβάσεως.

15 Με διάταξη της 3ης Δεκεμβρίου 2002, ο Προέδρος του Δικαστηρίου επέτρεψε στο Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας να παρέμβει, σύμφωνα με το άρθρα 37, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου και 93, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, προς υποστήριξη των αιτημάτων της Επιτροπής.

Επί της προσφυγής

16 Προς στήριξη της προσφυγής της, η Επιτροπή προβάλλει ως μόνο λόγο τη μη συμφωνία της γαλλικής κανονιστικής ρυθμίσεως περί απαγορεύσεως της τηλεοπτικής διαφημίσεως οινοπνευματωδών ποτών που διατίθενται στην αγορά της Γαλλίας προς το άρθρο 59 της Συνθήκης, καθ' ό μέτρο η απαγόρευση αυτή αφορά την έμμεση τηλεοπτική διαφήμιση που συνίσταται στην εμφάνιση επί οθόνης, κατά την αναμετάδοση διμερών διεθνών εκδηλώσεων που πραγματοποιούνται σε άλλα κράτη μέλη, εικόνων διαφημιστικών πινακίδων (στο εξής: υπό κρίση καθεστώς τηλεοπτικής διαφημίσεως).

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

17 Η Επιτροπή και το Ηνωμένο Βασίλειο υποστηρίζουν ότι το γαλλικό καθεστώς τηλεοπτικής διαφημίσεως είναι αντίθετο προς το άρθρο 59 της Συνθήκης.

18 Συγκεκριμένα, κατά την άποψη της Επιτροπής και του Ηνωμένου Βασιλείου, το εν λόγω καθεστώς εισάγει περιορισμούς στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών διαφημίσεως και υπηρεσιών μεταδόσεως τηλεοπτικών προγραμμάτων.

19 Επιπλέον, το καθεστώς αυτό, μολονότι μπορεί, καταρχήν, να δικαιολογηθεί από λόγους αναγόμενους στην προστασία της δημόσιας υγείας, κατά το άρθρο 56, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 46, παράγραφος 1, ΕΚ), σε συνδυασμό με το άρθρο 66 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 55 ΕΚ), είναι αντίθετο προς την αρχή της αναλογικότητας.

20 Η Γαλλική Κυβέρνηση υποστηρίζει, αντιθέτως, ότι το γαλλικό καθεστώς τηλεοπτικής διαφημίσεως δεν αντιβαίνει προς το άρθρο 59 της Συνθήκης .

21 Συγκεκριμένα, κατά τη Γαλλική Κυβέρνηση, μολονότι το εν λόγω καθεστώς εισάγει περιορισμό κατά την έννοια του άρθρου 59 της Συνθήκης, ο περιορισμός αυτός, εν πάση περιπτώσει, δικαιολογείται από λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας και διασφαλίσεως της τηρήσεως της ισχύουσας κανονιστικής ρυθμίσεως. Επιπλέον, η Γαλλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το καθεστώς αυτό είναι ανάλογο προς τους επιδιωκόμενους σκοπούς.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

22 Το άρθρο 59 της Συνθήκης επιτάσσει την κατάργηση κάθε περιορισμού της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, ακόμη και αν ο περιορισμός επιβάλλεται αδιακρίτως τόσο σε όσους παρέχουν υπηρεσίες εντός του οικείου κράτους μέλους όσο και σε αυτούς που παρέχουν υπηρεσίες σε άλλα κράτη μέλη, οσάκις ο περιορισμός αυτός δύναται να απαγορεύσει ή να παρακωλύσει με άλλο τρόπο τις δραστηριότητες του παρέχοντος υπηρεσίες που είναι εγκατεστημένος σε άλλο κράτος μέλος, όπου νομίμως παρέχει ανάλογες υπηρεσίες (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 25ης Ιουλίου 1991, C-76/90, Säger, Συλλογή 1991, σ. I-4221, σκέψη 12, και της 3ης Οκτωβρίου 2000, C-58/98, Corsten, Συλλογή 2000, σ. I-7919, σκέψη 33). Επιπλέον, η ελευθερία παροχής υπηρεσιών περιλαμβάνει τόσο την ελευθερία του παρέχοντος υπηρεσίες όσο και αυτή του αποδέκτη των υπηρεσιών (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 31ης Ιανουαρίου 1984, 286/82 και 26/83, Luisi και Carbone, Συλλογή 1984, σ. 377, σκέψη 16).

23 Η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών μπορεί, εντούτοις, ελλείψει κοινοτικών μέτρων εναρμονίσεως, να περιοριστεί με εθνικές κανονιστικές ρυθμίσεις οι οποίες δικαιολογούνται από τους λόγους που προβλέπονται στο άρθρο 56, παράγραφος 1, της Συνθήκης, σε συνδυασμό με το άρθρο 66 της Συνθήκης, ή από επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 6ης Νοεμβρίου 2003, C-243/01, Gambelli κ.λπ., που δεν δημοσιεύθηκε ακόμη στη Συλλογή, σκέψη 60).

24 Συναφώς, απόκειται στα κράτη μέλη να καθορίζουν το επιθυμητό επίπεδο προστασίας της δημόσιας υγείας και τον τρόπο με τον οποίο θα επιτευχθεί ο σκοπός αυτός. Εντούτοις, κατά την επίτευξη του ως άνω σκοπού, τα κράτη μέλη οφείλουν να ενεργούν εντός των ορίων που έχει θέσει η Συνθήκη και να τηρούν, ιδίως, την αρχή της αναλογικότητας (βλ. απόφαση της 25ης Ιουλίου 1991, C-1/90 και C-176/90, Aragonesa de Publicidad Exterior και Publivia, Συλλογή 1991, σ. I-4151, σκέψη 16), κατά την οποία τα μέτρα που λαμβάνονται πρέπει να είναι πρόσφορα για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και να μην υπερβαίνουν το αναγκαίο για την επίτευξή του μέτρο (βλ., μεταξύ άλλων, προπαρατεθείσα απόφαση Säger, σκέψη 15· απόφαση της 23ης Νοεμβρίου 1999, C-369/96 και C-376/96, Arblade κ.λπ., Συλλογή 1999, σ. I-8453, σκέψη 35· προπαρατεθείσα απόφαση Corsten, σκέψη 39, και απόφαση της 22ας Ιανουαρίου 2002, C-390/99, Canal Satélite Digital, Συλλογή 2002, σ. I-607, σκέψη 33).

25 Εν προκειμένω, δεδομένου ότι δεν υφίστανται σχετικά κοινοτικά μέτρα εναρμονίσεως, επιβάλλεται, προκειμένου να εξετασθεί το βάσιμο του ισχυρισμού της Επιτροπής, η διαδοχική εξέταση τριών ζητημάτων, ήτοι της υπάρξεως περιορισμού κατά την έννοια του άρθρου 59 της Συνθήκης, της δυνατότητας δικαιολογήσεως του υπό κρίση γαλλικού καθεστώτος τηλεοπτικής διαφημίσεως με γνώμονα το άρθρο 56, παράγραφος 1, της Συνθήκης, σε συνδυασμό με το άρθρο 66 της Συνθήκης, και τέλος, του αναλόγου χαρακτήρα αυτού του καθεστώτος.

26 Καταρχάς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το γαλλικό καθεστώς τηλεοπτικής διαφημίσεως συνιστά περιορισμό της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών κατά την έννοια του άρθρου 59 της Συνθήκης. Πράγματι, αφενός, το εν λόγω καθεστώς συνεπάγεται περιορισμό της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών διαφημίσεως, καθόσον οι φορείς που εκμεταλλεύονται τις διαφημιστικές πινακίδες πρέπει να αρνούνται, προληπτικώς, όλες τις διαφημίσεις οινοπνευματωδών ποτών, οσάκις η εκδήλωση ενδέχεται να αναμεταδοθεί στη Γαλλία. Αφετέρου, το εν λόγω καθεστώς εμποδίζει την παροχή υπηρεσιών μεταδόσεως τηλεοπτικών προγραμμάτων. Πράγματι, οι γαλλικοί τηλεοπτικοί σταθμοί πρέπει να αρνούνται τις αναμεταδόσεις αθλητικών εκδηλώσεων κατά τη διάρκεια των οποίων εμφανίζονται εικόνες διαφημιστικών πινακίδων οινοπνευματωδών ποτών που διατίθενται στην αγορά της Γαλλίας. Επιπλέον, οι διοργανωτές αθλητικών εκδηλώσεων που πραγματοποιούνται εκτός Γαλλίας δεν μπορούν να πωλούν τα τηλεοπτικά δικαιώματα στους γαλλικούς τηλεοπτικούς φορείς, καθώς η μετάδοση των τηλεοπτικών αυτών προγραμμάτων ενδέχεται να συνεπάγεται έμμεση τηλεοπτική διαφήμιση των επίμαχων οινοπνευματωδών ποτών.

27 Συναφώς, τα επιχειρήματα που προβάλλει η Γαλλική Κυβέρνηση προκειμένου να αντικρούσει τον χαρακτηρισμό του εν λόγω καθεστώτος ως «περιορισμού» κατά την έννοια του άρθρου 59 της Συνθήκης δεν μπορούν να γίνουν δεκτά.

28 Μολονότι υφίστανται τεχνικές δυνατότητες αλλοιώσεως της εικόνας, μέσω των οποίων επιτυγχάνεται η εσκεμμένη αλλοίωση των εικόνων των πινακίδων που

διαφημίζουν οινοπνευματώδη ποτά, η χρήση τους θα συνεπαγόταν πρόσθετες και δη υψηλές δαπάνες για τους γαλλικούς τηλεοπτικούς φορείς, γεγονός που αναγνώρισε, εξάλλου, και η Γαλλική Κυβέρνηση κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση.

29 Ως προς το επιχείρημα κατά το οποίο στο υπό κρίση γαλλικό καθεστώς τηλεοπτικής διαφημίσεως υπάγονται όλα αδιακρίτως τα οινοπνευματώδη ποτά που διατίθενται στη γαλλική αγορά, ανεξαρτήτως της παραγωγής τους στη Γαλλία ή στο εξωτερικό, αρκεί η υπόμνηση ότι, στο πλαίσιο της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, κρίσιμη εν προκειμένω μπορεί να είναι μόνον η προέλευση της επίμαχης υπηρεσίας.

30 Δεύτερον, πρέπει να επισημανθεί ότι, όπως διευκρίνισε ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 69 των προτάσεών του, το γαλλικό καθεστώς τηλεοπτικής διαφημίσεως επιδιώκει σκοπό που άπτεται της προστασίας της δημόσιας υγείας κατά την έννοια του άρθρου 56, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Συγκεκριμένα, μέτρα τα οποία περιορίζουν τις δυνατότητες διαφημίσεως των οινοπνευματωδών ποτών και συμβάλλουν, με τον τρόπο αυτό, στην καταπολέμηση του αλκοολισμού, υπηρετούν ανάγκες αναγόμενες στην προστασία της δημόσιας υγείας (βλ. απόφαση της 10ης Ιουλίου 1980, 152/78, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 1980/II, σ. 509, σκέψη 17· προπαρατεθείσα απόφαση Aragonesa de Publicidad Exterior και Publivía, σκέψη 15, και απόφαση της 8ης Μαρτίου 2001, C-405/98, Gourmet International Products, Συλλογή 2001, σ. I-1795, σκέψη 27).

31 Τρίτον, πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι το γαλλικό καθεστώς τηλεοπτικής διαφημίσεως είναι πρόσφορο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού προστασίας της δημόσιας υγείας. Επιπλέον, δεν υπερβαίνει το αναγκαίο για την επίτευξη του συγκεκριμένου σκοπού μέτρο. Το καθεστώς αυτό περιορίζει τις περιπτώσεις εμφανίσεως επί οθόνης εικόνων των πινακίδων που διαφημίζουν

οινοπνευματώδη ποτά και μπορεί, ως εκ τούτου, να περιορίσει τη μετάδοση τέτοιων μηνυμάτων, μειώνοντας συνακόλουθα τον αριθμό των τηλεθεατών που θα μπορούσαν να ωθηθούν στην κατανάλωση οινοπνευματωδών ποτών.

32 Συναφώς, τα επιχειρήματα που προέβαλαν η Επιτροπή και το Ηνωμένο Βασίλειο προς απόδειξη του δυσανάλογου χαρακτήρα του εν λόγω καθεστώτος δεν μπορούν να γίνουν δεκτά.

33 Συγκεκριμένα, όσον αφορά το επιχείρημα κατά το οποίο το γαλλικό καθεστώς τηλεοπτικής διαφημίσεως είναι ανακόλουθο, καθόσον εφαρμόζεται μόνο στα οινοπνευματώδη ποτά με περιεκτικότητα οινοπνεύματος άνω του 1,2° βαθμού, διέπει μόνον την τηλεοπτική διαφήμιση και δεν ισχύει για τη διαφήμιση του καπνού, αρκεί η απάντηση ότι απόκειται στα κράτη μέλη να καθορίσουν το επίπεδο προστασίας της δημόσιας υγείας και τον τρόπο με τον οποίο θα επιτευχθεί αυτός ο σκοπός (βλ., προπαρατεθείσα απόφαση Aragonesa de Publicidad Exterior και Publivía, σκέψη 16).

34 Όσον αφορά το επιχείρημα κατά το οποίο το εν λόγω καθεστώς εμποδίζει, στην πράξη, τη μετάδοση αθλητικών εκδηλώσεων στο σύνολό τους, ενώ ο σκοπός προστασίας της δημόσιας υγείας μπορεί να επιτευχθεί και με μέσα λιγότερα περιοριστικά, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, για τους λόγους που επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με τα σημεία 103 και 104 των προτάσεών του, λαμβανομένων υπόψη, αφενός, των διαθέσιμων κατά τη δεδομένη στιγμή τεχνικών μέσων και, αφετέρου, του υπέρογκου κόστους τους, δεν υφίσταται επί του παρόντος μέτρο λιγότερο αυστηρό το οποίο να επιτρέπει, κατά την αναμετάδοση αθλητικών εκδηλώσεων, τον αποκλεισμό ή την αλλοίωση των εικόνων διαφημιστικών πινακίδων οινοπνευματωδών ποτών οι οποίες συνιστούν έμμεση τηλεοπτική διαφήμιση. Πράγματι, δεδομένου ότι η διαφήμιση αυτή εμφανίζεται επί οθόνης σποραδικά και για ορισμένα μόνο δευτερόλεπτα, δεν είναι δυνατός ούτε ο έλεγχος του περιεχομένου της ούτε η ταυτόχρονη με την εμφάνιση του τηλεοπτικού μηνύματος προβολή στην οθόνη προειδοποιήσεων για τους κινδύνους από την υπερβολική κατανάλωση οινοπνευματωδών ποτών.

35 Ως προς το επιχείρημα κατά το οποίο το γαλλικό καθεστώς τηλεοπτικής διαφημίσεως έχει ως αποτέλεσμα να επιτρέπεται η διαφήμιση οινοπνευματωδών ποτών στις περιπτώσεις κατά τις οποίες το γαλλικό κοινό είναι, σε απόλυτους αριθμούς, πολυπληθές (πολυμερείς διεθνείς εκδηλώσεις), αλλά να απαγορεύεται όταν το γαλλικό κοινό είναι πιο περιορισμένο (διμερείς διεθνείς εκδηλώσεις), αρκεί η επισήμανση ότι το εν λόγω καθεστώς, απαγορεύοντας αποκλειστικά την έμμεση τηλεοπτική διαφήμιση κατά την αναμετάδοση αθλητικών εκδηλώσεων που απευθύνονται ειδικά στο γαλλικό κοινό και επ' ευκαιρία των οποίων η διαφήμιση μπορεί, επομένως, να στοχεύει ειδικά στο κοινό αυτό, καθιστά το συγκεκριμένο μέτρο λιγότερο περιοριστικό της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών και, συνεπώς, επιτείνει τον χαρακτήρα του ως αναλόγου προς τον επιδιωκόμενο σκοπό.

36 Το ίδιο ισχύει και ως προς το επιχείρημα κατά το οποίο το υπό κρίση γαλλικό καθεστώς τηλεοπτικής διαφημίσεως διέπει, στην πράξη, μόνον τη διαφήμιση οινοπνευματωδών ποτών που διατίθενται στην αγορά της Γαλλίας. Συγκεκριμένα, με την επιβολή της επίμαχης απαγορεύσεως μόνο στη διαφήμιση των οινοπνευματωδών ποτών που διατίθενται στη γαλλική αγορά και με τον περιορισμό, συνεπώς, του πεδίου εφαρμογής αυτής της απαγορεύσεως, το πρόσκομμα που τίθεται στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών αμβλύνεται και, συνεπώς, ενισχύεται ο χαρακτήρας του μέτρου ως αναλόγου προς τον επιδιωκόμενο σκοπό.

37 Ως προς το επιχείρημα κατά το οποίο η διαφήμιση οινοπνευματωδών ποτών επιτρέπεται σε ορισμένα κράτη μέλη, πρέπει να επισημανθεί ότι, όπως διευκρίνισε ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 106 των προτάσεών του, το γεγονός ότι ένα κράτος μέλος προβλέπει κανόνες αυστηρότερους από τους κανόνες άλλου κράτους μέλους δεν σημαίνει ότι οι κανόνες αυτοί παραβιάζουν την αρχή της αναλογικότητας (απόφαση της 10ης Μαΐου 1995, C-384/93, Alpine Investments, Συλλογή 1995, σ I-1141, σκέψη 51).

38 Όσον αφορά το επιχείρημα περί σωρευτικής εφαρμογής του γαλλικού καθεστώτος τηλεοπτικής διαφημίσεως με ελέγχους που ήδη πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο διαδικασιών που ισχύουν σε άλλο κράτος μέλος, πρέπει να επισημανθεί ότι, όπως διαπιστώνει και ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 105 των προτάσεών του, εάν το κράτος μέλος στο οποίο πραγματοποιείται η αθλητική εκδήλωση απαγορεύει τη

μετάδοση των εικόνων πινακίδων που διαφημίζουν οινοπνευματώδη ποτά, η εκδήλωση αυτή θα μπορεί να μεταδοθεί στη Γαλλία χωρίς προηγούμενο έλεγχο εκ μέρους των γαλλικών αρχών. Αν, αντιθέτως, στο εν λόγω κράτος μέλος δεν ισχύει τέτοια απαγόρευση, ο μόνος έλεγχος θα είναι αυτός των γαλλικών αρχών.

39 Τέλος, ως προς το επιχείρημα κατά το οποίο ορισμένες διατάξεις του εν λόγω καθεστώτος είναι ασαφείς, αρκεί η διαπίστωση ότι, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 91 των προτάσεών του, οι επίμαχες διατάξεις είναι αρκούντως σαφείς και ακριβείς. Πράγματι, το υπό κρίση καθεστώτος τηλεοπτικής διαφημίσεως ορίζει με επαρκή για τους ενδιαφερόμενους τηλεοπτικούς φορείς σαφήνεια τις περιπτώσεις κατά τις οποίες απαγορεύεται η αναμετάδοση αθλητικών εκδηλώσεων.

40 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι, υπό αυτές τις συνθήκες, ο μοναδικός λόγος που προβάλλει η Επιτροπή προς στήριξη της προσφυγής της δεν μπορεί να γίνει δεκτός και, συνεπώς, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

41 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρξε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Γαλλική Δημοκρατία ζήτησε την καταδίκη της Επιτροπής και η Επιτροπή ηττήθηκε, πρέπει αυτή να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα. Το Ηνωμένο Βασίλειο φέρει τα δικαστικά έξοδά του, σύμφωνα με το άρθρο 69, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

αποφασίζει:

1) **Απορρίπτει την προσφυγή.**

2) **Καταδικάζει την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στα δικαστικά έξοδα.**

3) **Το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας φέρει τα δικαστικά έξοδά του.**

Skouris	Jann	Rosas
Gulmann	Puissochet	Cunha Rodrigues
Schintgen	von Bahr	Silva de Lapuerta

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 13 Ιουλίου 2004.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος

V. Skouris